

ПОРІВНЯЛЬНЕ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

УДК 821.161.2-31+821.111(73)-32]-091

DOI <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2025.6.2/14>**Катиш Т. В.**

Національний університет «Запорізька політехніка»

Борисенко Є. Д.

Національний університет «Запорізька політехніка»

КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ НОВЕЛИ М. КОЦЮБИНСЬКОГО «НА ОСТРОВІ» ТА ПОВІСТІ Е. ХЕМІНГУЕЯ «СТАРИЙ І МОРЕ»

Стаття присвячена компаративному аналізу новели М. Коцюбинського «На острові» та повісті Е. Хемінгуея «Старий і море». Літературна діяльність письменників привертає увагу багатьох дослідників. Існують різноаспектні погляди на творчість цих митців, що потребує нового осмислення в сучасний період. Було зазначено, що кожен образ у М. Коцюбинського набуває самостійного звучання. Образ моряка і пісняка Джузеппе допомагає глибше осмислити філософський сенс новели. Розкрито авторське ставлення до героя новели, подано опис звичайного старого рибалки, його повсякденного життя та практичного досвіду. Водночас зауважено, що письменник наділяє героя надприродними силами. У статті проводиться компаративний аналіз образу Джузеппе з новели М. Коцюбинського «На острові» та образу Сантьяго з повісті Е. Хемінгуея «Старий і море». Зауважено, що портретні характеристики героїв збігаються. Обидва герої відчують зв'язок з природою, поважають морську стихію, відчують самотність. Приділено увагу цілісному уявленню Е. Хемінгуея про Старого – Людину, яку не можна перемогти. Зауважено, що в образі головного героя змальовано сильну, вольову людину, яка навчилася розуміти мову природи, цінувати й відчувати складність людського існування. У статті розкрито домінування образу моря в досліджуваних творах. М. Коцюбинський змальовує стихію в різних станах: море вночі, море вдень, шторм на морі. У своїй новелі письменник закодував зорові враження в словесно-зорові образи. Було проаналізовано майстерність Е. Хемінгуея у відтворенні пейзажів, що допомагають передати внутрішній стан героя. Відзначено ставлення Старого до моря як до живої істоти. Зауважено, що в повісті Е. Хемінгуея реалістичні образи Старого, моря, риби, акул набувають символічного значення.

Ключові слова: образ рибалки, образ моря, символ, пейзаж, персонаж.

Постановка проблеми. М. Коцюбинський та Е. Хемінгуей, хоча й жили в різні епохи та представляли різні літературні традиції, мають спільні риси у своєму підході до зображення людини та світу. Обидва автори відомі увагою до деталей, зокрема письменники приділяли велику увагу внутрішньому світу своїх героїв, показуючи їхні переживання, страхи та надії. Твори прозаїків часто висвітлюють питання життя та смерті, сенсу існування, а також людської сили та слабкості. Незважаючи на той факт, що літературна діяльність М. Коцюбинського та Е. Хемінгуея є предметом вивчення багатьох науковців, але прозова творчість письменників настільки унікальна, що

вимагає ширшого аналізу, адже автори й тепер зацікавлюють нас різноманітним тем. До того ж, не було здійснено ґрунтовного компаративного аналізу творів М. Коцюбинського та Е. Хемінгуея.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукова література, що присвячена розробленню різних аспектів творчості М. Коцюбинського та Е. Хемінгуея, нараховує значну кількість монографій, розвідок, статей. З усього масиву публікацій варто виділити роботи Т. Азьомової [1], К. Веймара [12], Л. Дем'яненко [3], М. Дзюбенко [4], К. Дженсона [11], Т. Заболотної [5], Н. Калениченко [6], Ю. Кузнецова [8], В. Муратової [9] та інших літературознавців.

Постановка завдання. Мета статті – здійснити компаративний аналіз особливостей новели М. Коцюбинського «На острові» та повісті Е. Хемінгуей «Старий і море».

Виклад основного матеріалу. У новелі М. Коцюбинського «На острові» кожен образ набуває самостійного звучання, образи переплітаються в окремі мелодії, створюючи музичний твір. Завдяки поліфонічності образів у новелі «На острові» письменник витворює однозначне прозоре враження таємничості ночі, лейтмотивом проходять образи моря та місячного сяйва, а на цю домінують нанизуються додаткові мелодії та обертони, що виражають космічну самотність людини [3, с. 141]. Краще зрозуміти філософський сенс новели нам допомагає образ Джузеппе – моряка і пісняря. Саме через пісню М. Коцюбинський розкриває образ морського вовка: «Він будить море. Правда, в його пісні є трохи з Везувія сірки і трохи осялячого крику, але – нічого. Море се любить» [7, с. 302]. Автор подає опис звичайного старого рибалки, якого можна було зустріти на островах далеких країн: «Сива щетина їжить дико на щоках, берет на макушці, а заголені руки ніколи не знають спочинку. Ще море спить. А він вже скрипить підшвами по прибережнім піску та грюка залізом на важких дверях рибачього складу» [7, с. 304]. Джузеппе перетворюється на справжнього хазяїна моря, який водночас стає філософом: «Джузеппе співає... Він, певне, подумає, перше ніж скаже, від кого родився: од жінки чи од морської хвилі» [7, с. 304]. Крім того, Джузеппе, на думку автора, володіє і надприродними силами: «Він знає всі вісім вітрів, як братів рідних, розуміє мову неба і моря і збирає рибу, наче плугатар хліб з поля, наче сам засіяв нею морську глибіню» [7, с. 304]. М. Коцюбинський змальовує нам повсякденне життя рибалки, яке нагадує своєрідний ритуал: «Джузеппе ковтає живі креветки, дрібненькі рибки і одкушував ноги у молодого спрута» [7, с. 305]. І цей ритуал ніби надає героєві нових сил і викликає відчуття справжнього польоту: «Ми летимо. Під нами синя глибіню, над нами така сама високість. Далекий острів заліг хмарою в небі» [7, с. 305]. У новелі Джузеппе не є головним персонажем, але він має вирішальну роль: він, як Посейдон, керує морською стихією й оживляє довкілля. В одному абзаці письменник зумів показати суворе життя рибалки, його тяжкі втрати, практичний досвід: «він тут більший хазяїн, ніж на землі... Море било і гризло його, як прибережну скелю, він став шорсткий, як губка, просолився, наче канат, але душа голубіє у нього,

як море в годину, і очі ховають проміння сонця» [7, с. 304]. Джузеппе знають на острові, очевидно, він користується повагою серед односельців: з ним вітаються як старші (жінки, чоловіки-рибалки), так і діти: «Добрідень, діду Джузеппе!» [7, с. 303].

Уже з перших сторінок повісті «Старий і море» Е. Хемінгуей характеризує головного героя – Сантьяго, порівнюючи його зовнішність із природними явищами, такими як море і пустеля. Портрет Сантьяго подібний до портрета Джузеппе: «Старий був кошавий, виснажений, потилицю його поорали глибокі зморшки, на обличчі темніли коричневі плями нешкідливого нашкірного раку, що з'являються від сонячного проміння, відбитого тропічним морем. Ті плями збігали вниз по щоках до самої ший. Долоні старого були посічені глибокими поперечними рубцями від плетеної жилки, якою він тягнув з води велику рибу. Та жоден з тих рубців не був свіжий – усі старі, як борозни на пересохлій землі» [10, с. 573]. У цьому творі формується цілісне уявлення про героя – Людину, яку не можна перемогти, Людину, яка замислюється про принципи існування, про ставлення до життя і природи, Людину, яка може бути сильнішою від самої природи [5, с. 182]. Сантьяго, як і Джузеппе, відчуває зв'язок із природою, поважає морську стихію, він постійно дякує за дари, які приносить йому море. У взаємозв'язках із морем та його мешканцями він керується совістю і розумом. Як і Джузеппе, Сантьяго добре орієнтувався в просторі: «щоб визначити, де південний захід, старий не потребував компаса. Йому досить було відчувати пасат і тягу вітрила» [10, с. 630]. Старий рибалка поважає всіх земних і морських істот, він говорить: «І рибина також мені друг» [10, с. 605]. Прозаїк побудував свою повість на системі мотивів, які перепліталися, взаємодіяли. Одним із провідних став мотив незвичайної риби, яку ввіймав старий рибалка. Він віддав боротьбі з нею майже всі свої сили. Сантьяго ловить рибу, щоб забезпечити себе їжею. Він розмовляє з рибою, як з людиною: «Рибино, я люблю тебе й дуже поважаю. Але все одно уб'ю тебе до кінця дня» [10, с. 594]. Сантьяго не спадає на думку вбивати живих істот, зокрема й рибину, заради розваги. Він, як справжній філософ, розмірковує про місяць, зорі, сонце: «Я не дуже знаюся на всіх цих речах... Та все-таки добре, що нам не треба замірятися вбити сонце, місяць чи зорі. Досить і того, що ми живемо біля моря й убиваємо своїх щирих братів» [10, с. 605]. Море не просто дає людям дари природи, а дозволяє їм жити, харчуватися. Але

людині постійно доводиться вести вічну боротьбу з океаном за своє існування, адже вода є однією із природних стихій. Сантьяго сильний, вольовий, невибагливий чоловік, який навчився розуміти мову природи, цінувати її, відчувати її глибоке і складне життя. Сантьяго сповнений жалості до велетенської риби, з якою він вступив у двобій, поважаючи її за спритність і силу: «Не треба було мені, рибино, запливати так далеко, – сказав старий. – І задля тебе, і задля себе не треба. Ти вже пробач» [10, с. 622]. У розмові з рибиною автор намагається створити ефект незвичайного, фантастичного, щоб показати позитивне ставлення головного героя до мешканців моря.

Сантьяго усвідомлював свою самотність і думав про те, що було б приємніше розмовляти з людьми, ніж із самим собою: «Він не пам'ятав уже, відколи почав говорити вголос, рибалячи одинцем» [10, с. 587]. Е. Хемінгуей розкриває особливий образний світ самотньої людини, яка відчуває свою невіддільність від природи: «Старий поглянув на безмежний простір моря й збагнув, який він тепер самотній» [10, с. 591]. Змальовуючи образ Джузеппе, М. Коцюбинський зауважує, що герой теж відчуває свою самотність: «Старий оддав морю сина і внука, зате скільки підняв з його глибини! Хто б те злічив!» [7, с. 304].

Як і Джузеппе, Сантьяго співав: «Колись давніше, лишаючись на самоті, він співав; часом співав і ночами, несучи вахту на рибальських вітрильниках та ловецьких суднах, що ходили по черепах» [10, с. 587]. Обидва герої – рибалки, отже рибачькі човни є невід'ємною частиною пейзажів, поданих у творах: «У морі зринають і зараз щезають пінисті хвилі, наче потопають рибачькі човни, поринаючи в воду білим вітрилом» [7, с. 300] і «Краєчок сонця показався над морем, і старий побачив інші човни, що, розтягшись упоперек течії, сиділи низько у воді набагато ближче до берега» [10, с. 583].

У першій же замальовці новели «На острові» постає загадковий острів – «фіолетова рогата пляма», що «пливе на зеленастих хвилях, як велетенська тінь корабля» [7, с. 295]. Герой сприймає острів як уявний світ, де можливе будь-яке диво. Саме із розрізнених образів – фіолетова пляма, «трах-тахтах-тах» жіночих кроків, «чорні силуетки» колон, неаполітанські вогні, розмите темрявою биття годинника і, звичайно, шум моря – витворюється враження ночі на острові. Лейтмотивом кожного фрагмента новели є образ моря, точніше звук моря, що пронизує увесь твір, і слугує для розкриття задуму митця – розкриття

таємниці самотності і проблеми її подолання. Тобто, читаючи твір М. Коцюбинського, ми чуємо музику, яка малює певні стани і зворушення нашої душі [3, с. 139–140].

У новелі М. Коцюбинського «На острові», безперечно, домінує образ моря. Письменник змальовує стихію в різних станах. Ось перед нами нічна буря, що «розхитує море і скелі: зрушила острів, понесла по хвилях, а сама скаженіє і кричить в телефон» [7, с. 296]. На ранок море змінюється, воно сприймається автором як жива істота: «Море поблискує злою блакиттю, водяний пил б'є його білим крилом. Вигнулось, знялось крило угору і, пронизане сонцем, упало. А за ним летить друге і третє» [7, с. 296]. І знову вночі «вило море, як пес» [7, с. 297]. А на другий день море вже «невинно голубіє під стінами скель, і сонце так світить ласкаво, що аж каміння сміється» [7, с. 297]. Образ моря постійно повторюється. Читач може спостерігати за його різними станами: море вночі, море вдень, шторм на морі.

У своїх творах М. Коцюбинський закодував зорові враження в словесно-зорові образи. Письменник за допомогою потрібних кольорів відтворює образ моря: «зеленасті хвилі» [7, с. 295], «блакитні птахи» [7, с. 296], «білі крила» [7, с. 296], «синє море» [7, с. 297], «синя одежа», «білі клапти» [7, с. 302]. Так само, як і художники-імпресіоністи, які уважно вивчали природу в різноманітному освітленні, схоплювали весь час нові забарвлення й досягали довшої витонченості в кольоровій організації картин, М. Коцюбинський за допомогою прийомів імпресіоністичного живопису створює пейзажі [3, с. 71]. Наприклад: «В морі зринають і зараз щезають пінисті хвилі, наче потопають рибачькі човни, поринаючи в воду білим вітрилом» [7, с. 300].

У новелі «На острові» письменник майстерно передає цілий спектр вражень героя від моря. У М. Коцюбинського не повторюється жоден образ, тим паче не розгортається, як це характерно для класичної традиції у музиці чи реалістичного письма в літературі [6, с. 241]. Образ моря не є домінуючим у новелі, але читач постійно чує шум моря, яке ніби огортає місто. Саме морська стихія допомагає авторові передати будні приморського міста: «А море знизу шумить» [7, с. 295].

У фінальній сцені цвітіння агави М. Коцюбинський зміг відтворити відчуття радості, чистоти й самотності, що охоплюють людину, коли вона зустрічає вічність: «цвіте, щоб умерти, і умирає, щоб цвісти» [7, с. 308]. Герой наповнюється цим відчуттям, спостерігаючи за квітуванням цих сим-

волічних рослин: «Одчиняючи вранці вікно, я раз у раз бачу ряд цвітучих агав. Стоять, стрункі і високі, з вінцем смерті на чолі, й вітають далеке море» [7, с. 309]. Письменник ніби порівнює рослинне життя агави, яка після чарівного квітування мусить загинути, і життя людини, яке неминуче закінчується смертю. «Складне внутрішнє життя героя ніби осмислюється, узагальнюється останньою філософською мініатюрою, в центрі якої – символічний образ агави», – зауважує Ю. Кузнецов [8, с. 221].

Е. Хемінгуей, як і М. Коцюбинський, майстерно відтворює пейзажі. У повісті Е. Хемінгуея «Старий і море» багато описів природи. Пейзаж у нього має не тільки суто природне значення, а й психологічне (розкриття внутрішнього світу людини), й філософське (розкриття філософських проблем: людина і природа, гармонія і мудрість природи), символічне (втілення певних ідей, які виражають сутність окремих явищ, наприклад: море – не тільки водна стихія, а й символ бурхливого життя) [4, с. 23]. Сприйняття героєм повісті Е. Хемінгуея моря відрізняється від інших рибалок: для них воно є бездушним простором, інколи навіть ворогом, а Сантьяго «завжди думав про море як про жінку, про живу істоту, що може й подарувати велику ласку, і позбавити її, а коли й чинить лихе чи нерозважне, то лише тому, що така вже її вдача» [10, с. 582]. Ідея рівності людини і природи відображена в заголовку повісті – «Старий і море». Сполучник «І» наче з'єднує два рівнозначні поняття в одне ціле. Заголовок у Е. Хемінгуея пов'язаний з його персонажами. Ідеалом для письменника була органічно злита із природою людина, яка розуміє природу і відчувається в ній комфортно, наче в рідному середовищі. Людина – не лише частина природи. Людина усвідомлює себе як самостійну сутність [9, с. 39].

Е. Хемінгуей дуже любив море. І тому воно в нього сяє і вабить очі багатобарв'ям [1, с. 380]. У повісті «Старий і море» Е. Хемінгуей, як і М. Коцюбинський у новелі «На острові», також відтворює образ моря. Ми можемо спостерігати, як змінюється морська стихія: «Море стало темно-синє, майже фіолетове» [10, с. 585]; «Море ще дужче потемніло, і сонячні промені заломлювались у воді» [10, с. 587]; «Старий поглянув на безмежний простір моря... і побачив він і райдужні відсвіти в темній товщі води, й туго напнуту жилку, що зникла в глибині, й дивне коливання тихої морської гладіні» [10, с. 597]. Старий Сантьяго персоніфікує образ вітру і образ моря: «Хоч як воно є, а й вітер нам усе-таки друг... Буває

другом. І безкрає море – у ньому в нас є і друзі, й вороги...» [10, с. 627].

У повісті Е. Хемінгуея реалістичні образи Старого, моря, риби, акул набули символічного значення: Старий Сантьяго – людина-борець, море – життя, рибина – удача, акули – людське зло [2, с. 351]. Старий відчуває себе частинкою природи. Герой сприймає всіх живих істот, як рівних йому: «Він любив летючих риб – то були його найперші друзі в океані. А от птахів жалів, особливо малих і тендітних морських ластівок, що повсякчас никали над водою, шукаючи поживи, і майже ніколи її не знаходили» [10, с. 582]. Сантьяго сміливий, витривалий чоловік, здатний, за потреби, піти на ризик. А ці якості в ньому, очевидно, виховало море. Море – це стихія, і завдання людини – вийти із двоюбою з честю [1, с. 38].

Для показу злиття людини і природи Е. Хемінгуей використовує пейзажі, які допомагають передати внутрішній стан героя: «Хмари над землею купчилися, наче гори, і між ними й морем видніла тепер лише довга зелена смуга берега та низка сіро-голубих горбів у даліні» [10, с. 585]; «Тепер він уже не бачив зеленої смуги берега, а тільки вершини голубуватих горбів, здаля зовсім білі, неначе вкриті сніговими шапками, та ще хмари над ними скидалися на високі засніжені гори» [10, с. 587]; «Він подивився на небо й побачив білі купчасті хмари, подібні до накладених одна на одну апетитних кульок морозива, а над ними у високому вересневому небі видніли тонкі смужки пірчастих хмаринок» [10, с. 598]; «Хвиля на морі стала помітно крутіша. Але вітер провіщав добру погоду й мав допомогти старому дістатися до берега» [10, с. 612]. Ці пейзажі дають можливість авторові довести читачеві, що Сантьяго такий же мудрий, як і стихія, у якій він опинився.

Море символізує вічність і природну силу. Хоча Старий зміг зловити рибу, але море віддало її акулам. Сантьяго навіть у найважчі хвилини життя думає про людей, зокрема про хлопчика: «Шкода, що нема зі мною хлопця. Допоміг би мені і все оце побачив» [10, с. 591]. І письменник доводить, що людина – сильна духом істота, здатна подолати найскладніші випробування, вона відчуває зв'язок з тими, хто жив до нас, і з тими, хто буде жити після нас. Сюжет повісті Е. Хемінгуея «Старий і море» базується на змаганні Сантьяго з рибою та акулами. Водночас твір прославляє сміливість і рішучість людини, її здатність подолати будь-які випробування: «Але людина створена не для поразки... Людину можна знищити, а здолати не можна» [10, с. 618].

Висновки

1. У новелі М. Коцюбинського «На острові» рибалка Джузеппе не є центральним персонажем новели, але він уособлює гармонію з природою та простоту життя, допомагає авторові знайти відповіді на складні філософські питання. У повісті Е. Хемінгуея «Старий і море» Сантьяго втілює ідею боротьби людини з природою, витривалості, наполегливості та гідності. Образ Старого в Е. Хемінгуея – це символ людської волі до життя, здатності протистояти труднощам і не втрачати надії. Обидва автори використовують образ рибалки для розкриття глибинних філософських ідей про взаємозв'язок людини і природи, а також про людську природу.

2. Події новели «На острові» М. Коцюбинського та повісті Е. Хемінгуея «Старий і море» пов'язані з морем, тому що і Джузеппе, і Сантьяго проводять на ньому більшу частину життя. Обидва герої відчувають глибокий зв'язок з морем, оскільки море змушує героїв боротися зі стихією, проявляючи стійкість і мужність. У досліджуваних творах море виходить за межі простого місця дії, стаючи частиною філософського осмислення життя, боротьби, людської долі та зв'язку людини з навколишнім світом. У повісті Е. Хемінгуея «Старий і море» – це ще й символ, який доводить силу людського духу та передає гармонію, що існує між людиною і природою.

Список літератури:

1. Азьомова Т. Людину неможливо перемогти. Урок поглибленого аналізу повісті «Старий і море». *Всесвітня література і культура в навчальних закладах України*. 2012. № 6. С. 35–39.
2. Давиденко Г. Й., Стрельчук Г. М., Гричаник Н. І. Історія зарубіжної літератури ХХ століття: 2-ге вид. перероб. та доп. : навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 488 с.
3. Дем'яненко Л. Г. Взаємодія прийомів мистецтв у художній творчості М. Коцюбинського (живопис, музика, архітектура) : монографія / Л. Г. Дем'яненко; наук. ред. С. В. Полтавець; НАН України, Нац. б-ка України імені В. І. Вернадського. Київ : НБУВ, 2019. 194 с.
4. Дзюбенко М. Бути Людиною. Урок аналізу образу Сантьяго в повісті Е. Хемінгуея «Старий і море». *Всесвітня література та культура в навчальних закладах України*. 2001. № 2. С. 22–25.
5. Заболотна Т. Метафоризація концептів «природа» і «людина» у творі Ернеста Хемінгуея «Старий і море». *Теоретична і дидактична філологія : Збірник наукових праць*. Переяслав Хмельницький; Корсунь-Шевченківський: «Видавництво КСВ», 2015. № 20. С. 179–189.
6. Калениченко Н. Л. Українська література кінця ХІХ – початку ХХ ст.: Напрями. Течії. Київ : Наукова думка, 1983. 256 с.
7. Коцюбинський М. Твори: В 2 т. / Упорядник і приміт. М. С. Грицюти: Вступ. ст. Н. Л. Калениченко. Київ : Наукова думка, 1988. Т. 1. 584 с.
8. Кузнецов Ю. Імпресіонізм в українській прозі кінця ХІХ – початку ХХ ст. (проблеми естетики і поезики). Київ : Зодіак-ЕКО, 1995. 303 с.
9. Муратова В. І. Типологічні сходження у повісті Е. Хемінгуея «Старий і море» та оповіданні Кавабата Ясунарі «Голос бамбука, квітка персика» (Матеріал до уроку-аналізу цих сходжень). *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2005. № 1 (297). С. 38–41.
10. Хемінгуей Е. Твори в чотирьох томах. Том 3: Романи, повість та оповідання. Перекл. з англ. Київ : Дніпро, 1981. 663 с.
11. Jenson K. T. An Ecocritical Approach to Hemingway's *The Old Man and The Sea*. *International Journal of English and Literature*. 2016. 7(8). P.123–129.
12. Weimer L. The Sea as Agent: Re-reading *The Old Man and the Sea* through a Postcolonial Ecocritical Lens. *ISLE: Interdisciplinary Studies in Literature and Environment*. 2018. 25(3). P. 567–585.

Katysh T. V., Borisenko Ye. D. COMPARATIVE ANALYSIS OF M. KOTSYUBYNSKYI'S NOVELLA "ON THE ISLAND" AND E. HEMINGWAY'S NOVELLA "THE OLD MAN AND THE SEA"

The article is devoted to a comparative analysis of M. Kotsyubynskyi's novella "On the Island" and E. Hemingway's "The Old Man and the Sea". The literary works of both writers have long been the focus of scholarly attention. The existence of numerous multifaceted approaches to their works calls for a renewed interpretation in a contemporary context. The study notes that each image acquires an independent resonance in Kotsyubynskyi's prose. The image of the sailor and singer Giuseppe serves to deepen the philosophical meaning of the novella. The author reveals his attitude toward the protagonist by depicting him as an ordinary old fisherman, detailing his everyday life and practical experience. The writer endows the character with supernatural qualities. The article provides a comparative analysis of Giuseppe from Kotsyubynskyi's "On the Island" and Santiago from Hemingway's "The Old Man and the Sea". The portrait characteristics of the two protagonists share many similarities. Both characters feel a profound connection with nature, respect the sea

and experience loneliness. The study highlights Hemingway's holistic vision of the Old Man as a Man who cannot be defeated. It is emphasized that the protagonist embodies a strong-willed individual who has learned to understand the language of nature and appreciate the complexity of human existence. The article also reveals the dominance of the sea image in both works. M. Kotsyubynskyi depicts the sea in various states: at night, by day, and during a storm. In his prose, the author encodes visual impressions into verbal-visual images. The article analyzes Hemingway's mastery in rendering landscapes, demonstrating how they convey the protagonist's inner state. The Old Man's attitude toward the sea as a living being is underscored. It is observed that the realistic images of the Old Man, the sea, the fish and the sharks acquire a symbolic meaning in Hemingway's novella.

Key words: *image of a fisherman, image of the sea, symbol, landscape, character.*

Дата надходження статті: 20.11.2025

Дата прийняття статті: 10.12.2025

Опубліковано: 30.12.2025